

Vesika ve Fotoğraflarla
Osmanlı Devrinde

KUDÜS

II

Resim ve Fotoğraflarla
Osmanlı Devrinde

KUDÜS II

Çamlıca Basım Yayın Kitapları: 47
Copyright © Çamlıca Basım Yayın, 2011

Editör

Ömer Faruk YILMAZ

Hazırlayanlar

İlhan OVALIOĞLU

Yard. Doç. Dr. Raşit GÜNDOĞDU

Cevat EKİCİ

Ebul Faruk ÖNAL

Redaksiyon

Selman SOYDEMİR

Grafik & Tasarım

Adnan APAYDIN

Baskı & Cilt

Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.

ISBN:

978-9944-905-73-2 (tk.)

978-605-4421-91-6 (2.c)

Yapım

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.

İnciliçavuş Sok. No: 27 Kat: 1

Sultanahmet - İSTANBUL

Tel-Faks: 0212 512 41 01

www.camlicabasim.com

bilgi@camlicabasim.com

Genel Dağıtım

Fazilet Neşriyat ve Tic. A.Ş.

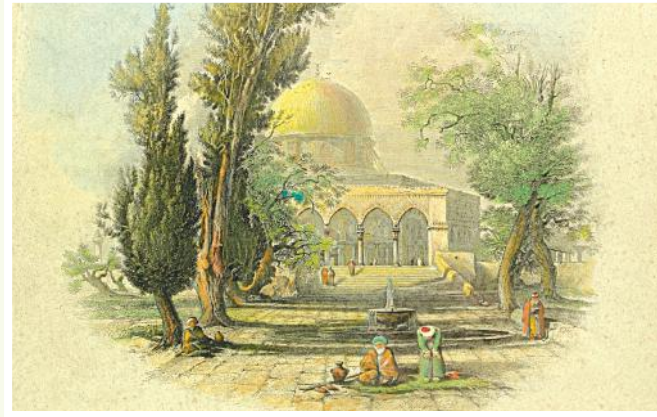
Bağlar Mh. Mimar Sinan Cd. No: 52

Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL

Tel: (+90) (212) 657 88 00

Faks: (+90) (212) 657 95 88

Vesika ve Fotoğraflarla
Osmanlı Devrinde
KUDÜS
II

ÇAMLICA

İstanbul 2011

İçindekiler

İÇİNDEKİLER..... V

İMAR

Mescid-i Aksâ ve Sahratullah'ın tamiri için düzenlenen keşif defterinden örnek sayfeler.....	3
Kudüs-i Şerif'te inşa olunmakta olan kışla ile sair bazı binaların, hazinedeki sıkıntıdan dolayı ileri bir tarihte tamamlanması	8
Kudüs-i Şerif'te Harem-i Şerif civarında bulunan helâların tamir ve temizliğine dâir.....	12
Yafa'dan Kudüs-i Şerif'e kadar halk tarafından yapılan yolun bazı masraflarının Maliye Nezareti'ne havalesi ve bu konuda gayreti görülen Kudüs mutasarrıfına takdiri içeren cevap yazılması.....	13
Devlet-i Aliyye tebaasından Kudüs-i Şerif kalesi dışında bina yapmak isteyenlere ruhsat verilmesi ...	14
Kudüs-i Şerif surunun Bab-ı Halil kapısının tamiri	15
Kudüs-i Şerif-Yafa yolunun Babülvadi Boğazı'nın sonuna kadar köprüleriyle birlikte inşaatının tamamlanmasından duyulan memnuniyetin Kudüs-i Şerif Mutasarrıflığı'na bildirildiği.....	16
Kudüs-i Şerif'e bağlı Beytüllahm'da bir kışla inşâsı	18
Beytüllahm'da inşâ olunacak kışlanın planı.....	19
Kudüs-i Şerif'ten Yafa'ya kadar yapılan yolun tamamlanmasından dolayı Kudüs-i Şerif meclislerinin teşekkürü.....	20
Yafa ile Kudüs-i Şerif arasında demiryolu inşa edilmesi için istenilen imtiyâzın verilmesi	24
Beytüllahm kasabasının nahiye şekline konulması, müdür ve sâir memurlar tayini ile asker ikâmeti için kışla inşâsı	26
Beytüllahm'da askerlerin ikâmeti için inşâ edilecek kışlanın planı.....	28
Beytüllahm'da inşâ olunacak kışlanın masraflarının karşılanması.....	29
Kudüs-i Şerif civarında bulunan Beytüllahm'da inşâ olunan kışlanın masraflarına dâir.....	30
Kudüs-i Şerif ile Halilürrahman arasındaki şose yolun inşaatının tamamlanmasından dolayı halkın memnuniyet içerisinde olduğu	31
Kudüs-i Şerif'in etrafındaki surlar tarihî eser sayıldığından yanındaki arsalarla bina yapılmasına surun tahrip edilmemesi şartıyla izin verildiği	32
Kudüs-i Şerif kasabası surlarının kuzey yönünde Bab-ı Cedid ismiyle anılacak bir kapının açılması ve üzerine arma kazınması.....	33
Yafa'dan Kudüs-i Şerif'e kadar inşâ olunacak demiryolunun yapımına başlanıldığı	34
Kudüs-i Şerif'e tabi Eriha Çiftliği'nde inşa edilecek memur dairesinin ve hanın plânı	36
Kudüs-i Şerif Livası dâhilinde olup tapuya bağlanması kararlaştırılan Gazze arazisinin yoklama ve ölçümlerine dair	38
Kısa bir zaman sonra tamamlanacak olan Yafa-Kudüs-i Şerif demiryolunun mukavele gereği muayenesiyle sair işlemlerinin icrası için, Demiryollar İdaresi Müdürü Hayri Beyefendi riyâsetinde bir komisyon kurulması.....	39
Kudüs-i Şerif'e yedi saat uzaklıktaki Şeria Nehri üzerinde bulunan ve yıkılmış olan ahşap köprüünün yine ahşap olarak yeniden inşâsı	40
Yafa-Kudüs-i Şerif demiryolunun açılış merasiminin yapıldığı	41
Kudüs-i Şerif'teki Eriha Çiftliği'nde yapılması teklif edilen otel hakkında	42

Kudüs-i Şerif'teki Eriha Çiftliği'nde yapılması teklif edilen otelin plânı	44
Kudüs-i Şerif'teki Eriha Çiftliği'nde yapılması teklif edilen otelin keşif defteri.....	45
Kudüs-i Şerif'te Bab-ı Halil yolunun genişletilmesi ve Bab-ı Halil'in araba geçebilecek şekilde yeniden açılması hakkında	46
Almanya imparatorunun Kudüs-i Şerif'e yapacağı seyahatten dolayı yürütülecek inşaat faaliyetleri.....	47
Almanya imparatorunun seyahati dolayısıyla yürütülecek inşa faaliyetlerini gösteren plan.....	49
Kudüs-i Şerif'te Devlet-i Aliyye'nin şânına yakışır tarzda bir hükümet konağının inşâsı	51
Eriha Çiftliği'nde yapımı düşünülen altı dükkân ve bir fırının inşasından vazgeçilmesi	53
Kaza olarak yeni teşkil olunan Bi'rüssebi' kasabasının imar ve iskânıyla ilgili olarak Halilurrahman kasabası ile bağlantısını sağlayacak bir şose yolun yapılması, su ihtiyacının giderilmesi, sokaklarına ağaç dikilmesi, hastahane ve değirmen inşası gibi hususlara dair	54
Kudüs-i Şerif'te Halil Kapısı'nın dâhil ve haricinde bulunan ve doldurularak üzerine binâ yapılacak olan hendek mahallerinin daire-i askeriye ve belediye arasında yarı yarıya taksim edilmesi.....	57
Kudüs-i Şerif hükümet konağı mevcut ihtiyacı karşılayamadığından kale içinde, geniş ve yüksek bir noktada bulunan arsaya yeni bir hükümet konağı inşası.....	60
Kudüs-i Şerif'te Müslüman halktan toplanan îâne ile inşa edilecek ezâni saate ayarlı saat kulesinin temel atma merasiminin icra edildiği.....	62
Kudüs-i Şerif'te inşa edilen ezâni saati bildirir saat kulesinin, aynı aynına yaptırılan maketinin padişaha takdim edilmek üzere gönderildiği.....	63
Kudüs-i Şerif Kalesi'nin Bab-ı Halil cihetindeki burcu üzerine inşâ edilen saat kulesi için Avrupa'dan getirtilen saatin gümrük vergisinden muaf tutulması	64
Kudüs-i Şerif'te devletin şânına yakışır bir tarzda inşa edilecek hükümet konağının kararlaştırılan araziye yapılması.....	65
Hicaz Demiryolu'nun mühim kısımlarından Afule-Kudüs-i Şerif hattının Afule-Cenin kısmının inşa masraflarına dair.....	68
Kudüs kalesinin uzaktan görünüşü.....	71
Kudüs kalesinin uzaktan görünüşü (1906)	71
Kudüs Harem-i Şerifi, Kubbetü's-Sahre ve Mescid-i Aksâ	72
Mescid-i Aksâ ve Kubbetü's-Sahre'nin uzaktan görünüşü	72
Kubbetü's-Sahre.....	73
Kudüs şehri (1907)	74
Kubbetü's-Sahre.....	74
Kudüs-i Şerif'in umumi görünüşü	75
Kubbetü's-Sahre.....	75
Kubbetü's-Sahre'nin bir gravürü	76
Kubbetü's-Sahre.....	77
Kudüs'ün umumi görünüşü.....	77
Kubbetü's-Sahre'nin (Hazret-i Ömer Camii) dıştan görünüşü.....	78
Kudüs Harem-i Şerifi.....	78
Kudüs Harem-i Şerifi'nden bir kesit	79
Kudüs Harem-i Şerifi'nden bir kesit	79
Karlı bir günde Kudüs Harem-i Şerifi ve Kubbetü's-Sahre (1921)	80
Kudüs dışındaki Silvan havuzu	80

Kudüs Harem-i Şerifi'nde minare	81
Kudüs Harem-i Şerifi içi.....	82
Kubbetü's-Sahre'ye adını veren taş	83
Kubbetü's-Sahre.....	84
Kudüs Harem-i Şerifi.....	85
Kudüs Harem-i Şerifi ve Kayıt Bey Sebili	85
Kudüs Harem-i Şerifi avlusunda bulunan minber.....	86
Askalan	86
Beytüllahm surları	87
Kudüs civarında Eyüb Aleyhisselam kuyusu	87
Beytüllahm.....	88
Bi'rüssebi' hükümet konağı (1917)	88
Bi'rüssebi'de bir cami (1917)	89
Bi'rüssebi'de kuyular	89
Kudüs'te Halidiye Kütüphanesi	90
Halidiye Kütüphanesi'nde kitap okuyan âlimler.....	90
Cesmâniye Bahçesi ve Zeytindağı	91
Bir Avrupa minyatüründe Kudüs.....	92
Eriha Vadisi	92
Halilürrahman şehri	93
Halilürrahman'da Harem-i İbrahimî.....	93
Halilürrahman'ın umumi görünüşü	94
Hazret-i İsa (a.s.)'nın ilk mucizesini gösterdiğine inanılan El-Celil.....	94
Beytüllahm'in bir gravürü	95
Kudüs-i Şerif tren istasyonu.....	96
Nasıra'da bir çeşme	96
Kudüs surları ve Davud Aleyhisselam kulesi.....	97
Kudüs surları ve Hazret-i Davud (a.s.) kulesi	97
Kudüs surlarında Sultan İkinci Abdülhamid Han tarafından açtırılan Bâbü'l-Cedîd (Yeni Kapı)	98
Nasıra'nın güneyden görünüşü.....	99
Nasıra	99
Kudüs'te Yafa Kapısı ve saat kulesi.....	100
Kudüs'te Yafa Kapısı'nın dışardan görünüşü	101
Kudüs-i Şerif tren istasyonundan bir görünüş.....	101
Kudüs-i Şerif'in umumi görünüşü	102
Kudüs-i Şerif'te Şam Kapısı	102
Kudüs-i Şerif'te Yafa Kapısı.....	103
Mecdel karyesi.....	103
Remle şehrinin umumi görünüşü	104
Remle'nin umumi görünüşü (1890-1900)	104
Sayda şehri	105
Şeria Nehri (1901).....	105
Şeria nehri.....	106
Taberiye Gölü'nde fırtına	106

Taberiye Gölü	107
Taberiye şehri ve gölü	107
Tellü'ş-Şeria Köprüsü	108
Yafa'nın umumi görünüşü	108
Beytullahm'in umumi görünüşü.....	109
Bi'rüssebi' tren istasyonu (1914)	109
Filistin'i gösteren bir harita	110
Filistin'i gösteren bir harita	111
Eriha'nın umumi görünüşü	112
Hayfa'da Almanya muhacirleri köyü.....	112
Kudüs'te Saat Kulesi Caddesi ve Babü'l-Halil (1913).....	113
Kudüs-i Şerif civarında Davud Aleyhisselam'ın Türbesi.....	113
Kudüs-i Şerif istasyonu	114
Kudüs-i Şerif'te Bâb-ı Aziz.....	115
Kudüs-i Şerif'te mercan yapımı	115
Kudüs-i Şerif'te Şam Kapısı	116
Kudüs-i Şerif'te Yafa Caddesi ve Osmanlı bayrakları (1910)	116
Kudüs-i Şerif'te Yafa Kapısı.....	117
Nasıra kasabası (1862)	117
Nasıra kasabasından bir görünüş.....	118
Nasıra'nın umumi görünüşü.....	118
Ramallah (1920).....	119
Sahyun Dağı ve Kudüs-i Şerif	119
Şeria Nehri	120
Halilürrahman yolu	120
Remle şehri.....	121
Kudüs-i Şerif'te Bâbü'l-Halil	121
Nablus'un umumi görünüşü	122
Şeria Nehri	122

HUKUK

İsyan eden Şehzâde Bâyezid'in ele geçirilmesi ve bu işte yararlığı görülenlerin mükâfatlandırılacağına dâir (Kudüs-i Şerif dâhil, bütün vilayetlere yazılmıştır.)	125
Kudüs-i Şerif subaşısı tercümanlarının halka zulmetmeleri sebebiyle davalarının görülerek bu hizmetten uzaklaştırılmaları	127
Kudüs-i Şerif küffar elinden alındıktan sonra Deyr-i Musallebe isimli eski kilisenin üzerine mescid yapıldığı iddiasının doğru olmadığı ve bu davadan vazgeçilmesi	129
Memleketin çeşitli yerlerindeki nüfuzlu kimselerin fakir halkın kızlarını zorla istedikleri kimselere nikâhladıkları ve halka zulmettikleri yolundaki iddiaların araştırılarak bu şekilde davrananlar varsa şiddetle cezalandırılmaları.	130
Şarap konusunda kat'î yasak olduğu halde Kudüs-i Şerif'e dışardan şarap getirilerek satıldığı duyulduğundan getirenlere engel olunması ve yasağa uyulması için gereken tedbirin alınması.	139

Şeyh Muhammed Halvetî ve arkadaşlarının kırk yıldır sahip oldukları evlerinde hak iddia edenlerin davalarının zaman aşımından dolayı dinlenemeyeceği	141
Kaysi ve Yemeni adlı iki firkadan oluşan Halilürrahman ahalisi arasındaki anlaşmazlık sebebiyle halkın şehri terk etme durumuna geldikleri, bu fitne ve fesada sebep olan Berekat adlı kişinin hakkından gelinmesi	142
Kudüs'te Müslümanları ibadet ve taatten alıkoyan ve birer fesad yuvası olan kahvehanelerin kapatılmasına dair	143
Kudüs'te suçsuz oldukları anlaşılan kâtip ile kardeşinin yeniden vazifelenilebileceğine dair	144
Sabık Kudüs-i Şerif kadısının mahkeme muhırbaşısı ve Mescid-i Aksa imamı ile birlikte yaptığı yolsuzluklar ve ettiği zulümlerden dolayı davalarının görülmesi	146
Nablus'ta sancakbeyinin adamları ve diğer görevliler tarafından Yusuf adlı kişinin bahçelerine yapılan müdahalenin engellenmesi	148
Kudüs-i Şerif kadısının yaptığı yolsuzlukların ayrıntılı olarak araştırılıp sonucun bildirilmesi hakkında	149
Kudüs-i Şerif kadısının gönderilen sadakaları adaletle dağıttırması	150
Kudüs-i Şerif'teki memuriyetleri sahte mühürle akrabalarına kaydederek halka zulmeden Sarı Bedreddin adlı şahsın bu işleri nasıl yaptığının araştırılması	151
Kudüs-i Şerif'te sancakbeyleri kapısında gammazlık ederek Müslümanlara zulmeden sipahinin hiçbir işe karıştırılmaması	152
Halka zulmettiği bildirilen Kudüs-i Şerif Sancakbeyi Süleyman Bey hakkındaki şikâyetin araştırılması	153
Reâyânın tüfek kullanması yasak olduğu halde tüfek kullandıkları işitilen Yahudilerin ellerinde bulunan tüfeklerin zaptedilmesi	154
Kudüs-i Şerif'te eşkiyanın çok olmasından dolayı sancakbeyi ile beraber zeamet ve timar sahiplerinin de sefere çıkmayarak memleketin âsâyişini korumalarına dair	155
Kudüs-i Şerif'te fetihten evvel ve sonra Yahudilerin mabedi bulunmadığından izinsiz yaptıkları mabedin mescid-i şerife ilhak edilmesi	156
El-Hac Mehmed'in üzerinde olan, Kudüs Sancağı'nda Beyne'l-kübra Köyü ile diğer köy ve mezraları içine alan zeâmetin, yine kendi üzerinde bırakılmasına ve berâtının yenilenmesine dâir	157
Kudüs-i Şerif Mutasarrıfı Hacı Mehmed Paşa ile Kudüslüler arasında meydana gelen geçimsizliğin halledilmesi	159
Kudüs-i Şerif'te Rum, Ermeni ve Yahudilerin öldüklerinde miraslarının nasıl taksim olunacağına dair	162
Kudüs-i Şerif'te Müslüman emlakının Hristiyanlara satışının yasaklanması	164
Bazı yabancıların belediyeden aldıkları ruhsatla inşa ettikleri binaların bir kısmını kiliseye çevirdikleri haberlerinin alınması üzerine bu gibi yerlerin kilise halinden çıkarılmasına ve bu tarz inşaatların kontrol altında tutulmasına dair	166
Gazze kazasındaki bedevi Araplar tarafından ekilip biçilen ve tapu kaydı bulunmayan arazinin tapuya kaydedilmesi	168
Kudüs-i Şerif Sancağı dâhilinde bulunan Arap aşiretleri arasındaki hudut ve arazi anlaşmazlıklarının idare meclisinde halledilmesi	172
Kudüs-i Şerif Mutasarrıflığı dâhilinde bulunan Arap aşiretleri arasındaki hudut ve arazi davalarının eskiden olduğu gibi idare meclisinde görülmesi	174

İCTİMÂÎ DURUM

Kudüs-i Şerif ve Halilürrahman'da kıtlık olduğu için buralara zahire ve erzak getirip satanlara engel olunmaması.....	179
Halilürrahman civarında kuraklık ve çekirge yüzünden yaşanan kıtlıktan ötürü Mısır'dan getirilmekte olan zâhireye iskele eminlerinin engel olmaması	180
Kudüs-i Şerif ve Nablus sancakları tarafından hac sırasında kullanılmak üzere her sene hazırlanan eşyaya dâir	181
Kudüs ve Nablus sancakları tarafından her sene hacda kullanılmak üzere hazırlanan su tulumu, arpa, çuval, peksimet vs. hakkında	183
Kâimelerin (kâğıt para) tedavülden kaldırılması münasebetiyle Kudüs-i Şerif ile bağlı kazalar ahali tarafından gönderilen kâimelerin hazineye teslim edildiğine dâir.	186
Kudüs-i Şerif Sancağı'ndaki doğum ve ölümlerin miktarı, hastalıklar, servet sahibi kimseler, işlenen önemli suçlar ve sancağın umumi vaziyeti ve ihtiyaçları hakkında	187
Kudüs-i Şerif'teki yoksul ve kimsesiz Müslümanlara belediye hasılâtından verilmekte olan kırkta bir nisbetindeki yardım payının artırılması.....	213
Kudüs-i Şerif'te Kamame Kilisesi avlusunda Rumlarla Latinler arasında çıkan hadiseden sonra Rusya, Fransa, Almanya ve İtalya konsoloslarının kendi mezheplerini korumak bahanesiyle yaptıkları faaliyetlere dâir	214
Mukaddes su adı altında Rusya'ya vesâir mahallere gönderilen suyun vasıfsız ve Şeria Nehri'nin suyundan ibaret olduğu.....	218
Amerika'dan Jackson Smith isimli birinin Kudüs-i Şerif'i satın alma talebi.....	220
Kudüs'te bulunan Yahudi ve Hristiyan mezheplerinin sayıları ile akideleri hakkında malumatı havi rapor	221
Beytüllahm'de pazar	226
Bi'rüssebi'de bir aşiret şeyhi.....	226
Hazret-i Musa'nın kabrini ziyaret eden hacılar Kudüs'e dönüyor (1899)	227
Kudüs-i Şerif'te Mekke'den gelen hacıların karşılanması	227
Kudüs-i Şerif'te Yafa Kapısı.....	228
Lüdd şehri (1917)	228
Kudüs'te bir pazar yeri.....	229
Nasıralı bir memur (1909).....	229
Bir Arap köylü kadını	230
Köylü bir genç	230
Kudüs hapishanesinin girişi	231
Kudüs civarında bir gelin alma merasimi	232
Beytüllahm'den bir görünüş.....	232
Ramallah'ta bir sokak (1905).....	233
Kudüs'te bir mahalle bakkalı	234
Kudüs'te bir cenaze merasimi	235
Kudüs'te bir köylü	236
Taberiye Gölü'nün kıyısında hayat.....	236

ADÂLET

Hazret-i Ömer (r.a.)'in Kudüs-i Şerif Hristiyanlarına verdiği emanname	239
Fatih Sultan Mehmed'in Kudüs-i Şerif ruhbanlarına verdiği ferman	241
Yavuz Sultan Selim'in Kudüs-i Şerif ruhbanlarına verdiği ferman	243
Kanunî Sultan Süleyman'ın Kudüs-i Şerif ruhbanlarına verdiği ferman.....	245
Kudüs-i Şerif'teki Kamame Kilisesi ve sair yerlerin anahtarları ve tasarruf hakları eskiden beri Rum rahiplerinin ellerinde olduğu halde bu defa Frenk rahipleri zorla zaptettiğinden buraların tekrar Rum rahiplerine verdirilmesi hakkında Sultan Dördüncü Murad'ın verdiği ferman	248
Beytullahm ve Kamame kiliseleriyle sair yerlerin Frenk rahiplerinin ellerinden alınarak eskiden olduğu gibi Rum rahiplerine verilmesi hakkında Sultan İkinci Süleyman'ın verdiği ferman	250
Kudüs-i Şerif Ermenileri patriği veya vekillerinin dolaştıkları yerlerde Ermeni milletinden sadaka toplamalarına müdâhale edilmemesi	253
Kudüs-i Şerif'teki Kamame Kilisesi ve etrafındaki yerlerin tasarrufu hususunda Rumlarla Ermeniler arasındaki ihtilafın halledilmesine dair Sultan İkinci Mahmud'un fermanı	255
Kudüs-i Şerif Mutasarrıfı Mehmed Reşid Paşa'nın hizmetlerinden dolayı teşekkürü ve görevinde devam etmesi ricasını havi Kudüs ileri gelenleri tarafından gönderilen arzuhal.....	260
Paskalya münasebetiyle Kudüs-i Şerif'e gelmiş olan Hristiyanların ayinlerini yaptıklarına ve dönmek üzere olduklarına dair	262
Antakya, İskenderiye, Kudüs-i Şerif ve sair Osmanlı memleketlerinde bulunan Melkit Rum Katoliklerine ait hanelerdeki ayinlere müdâhale edilmemesi	263
Kanun-ı Esasî'nin ilanı münasebetiyle Kudüs ileri gelenleri ile Kudüs hahambaşısı ve Kudüs Rum patriği tarafından gönderilen teşekkür ve tebrik mazbataları	265
Kudüs-i Şerif'te Habeş rahip ve rahibeleri için inşasına müsaade edilen kiliseden dolayı Habeş kralının teşekkürüne ve bu teşekkürün padişaha Kudüs'te ikamet eden Habeş ruhani reisi tarafından iletileceğine dair	270
Padişahın cülûs yıldönümü münâsebetiyle Kudüs'teki Rum ruhbanları tarafından Kamame Kilisesi'nde dua edildiğine dair.....	271
Kudüs-i Şerif'teki fakir Museviler için gönderilen paradan dolayı hahambaşı ile diğer bazı Yahudilerin teşekkür etmelerine dair	274
Padişah İkinci Abdülhamid Han tarafından Mescid-i Aksâ, Kubbetü's-Sahre ve Hazret-i İbrahim aleyhisselamın kabrine hediye olarak gönderilen şamdanların yerlerine konulduğuna dair	275
Paskalya münasebetiyle Kudüs-i Şerif'te uygunsuz bir hal meydana gelmemesine dikkat edilmesi ...	277
Kudüs-i Şerif'teki tebaasına serbestlik verilmesinden memnun olduğunu, Habeşistan'daki Müslümanlara da imtiyâz verildiğini ve bir arslanla bir altın kalkan hediye ettiğini bildiren Habeşistan imparatorunun mektubu	278
Kudüs-i Şerif'teki Deyrû's-Sultan Kilise'sinde, Habeşlilere ait olan kapının onarılıp açılmasına izin verilmesinden dolayı Habeş imparatorunun teşekkür mektubu.....	280
Habeş imparatorunun teşekkür mektubunun aslı.....	281
Kudüs-i Şerif Sancağı'na bağlı Bi'rüssebi' Kazası'nda kuraklık sebebiyle urbanın zaruret içinde olmasından dolayı yemeklik ve tohumluk hububat tedariki için gerekli meblağın gönderilmesi....	282

İsa Aleyhisselam'ın doğduğu mağara	284
Kudüs yakınlarında Mar Saba (Sava) Manastırı.....	284
Kudüs-i Şerif'te Zeytindağı.....	285
Kıyame (Kamame) Kilisesi.....	285
Kıyame (Kamame) Kilisesi.....	286

GÜVENLİK

Kudüs-i Şerif ve Mısır yolunun emniyeti için Leccun Sancağı'na bağlı Cübeyre köyündeki kârgir hanın tamir edilerek kale ittihâzı ve asker vazifelenendirilmesi	289
Kudüs-i Şerif mutasarrıfının halkın refah ve asayişini temin eden başarılı çalışmalarından duyulan memnuniyet	290
Arap aşiretleri arasında asayişini temin hususundaki çalışmalarından dolayı Kudüs-i Şerif mutasarrıfının takdir edildiği	291
Kudüs-i Şerif civarının emniyeti ve Arap aşiretlerinin kontrol altında tutulması için kışla ve blockhouse yapılarak içlerine asker ve top yerleştirilmesi hakkında	292
Kudüs-i Şerif kasabasında inşa olunan ıslahhânenin tefriş masrafları için kasaba dışındaki gezinti mahallinin satılmasından vazgeçilerek başka bir karşılık bulunması	293
Paskalya esnasında Kudüs-i Şerif'te huzur ve asayişin temini için yüz-yüz elli kadar geçici jandarma vazifelenendirilmesi	294
Beytüllahm Kilisesi'nin önceden olduğu gibi askerle korunması	295
Bi'rüsebi'de bir askeri bina (1917).....	296
Bi'rüsebi'de Osmanlı mızraklı süvarileri (1917).....	296
Bir Osmanlı uçağı, Edremit, Kudüs'te.....	297
Gazze civarında Osmanlı sancağı ve askerler (1917)	298
Gazze civarında Osmanlı süvari birlikleri (1917).....	299
Hazret-i Davud (a.s.) Kulesi önünde talim yapan Osmanlı askerleri	299
Hazret-i Davud (a.s.) Kulesi önünde develer üstünde Osmanlı subayları	300
Kudüs-i Şerif'te müftü, mutasarrıf ve diğer devlet adamları (1900).....	300
Kudüs'te bir Osmanlı askeri (1877)	301
Kudüs kalesi önünde bir Osmanlı birliği	302
Kudüs kalesi önünde talim yapan Osmanlı askerleri	302
Kudüs'te bir konsolosluk kavasası (güvenlik görevlisi)	303
Kudüs'te Hazret-i Davud Caddesi'nde Osmanlı askerleri (1898)	304
Kudüs'te bir Osmanlı deve birliği	304
Lut Gölü'nde (Ölü Deniz) bir Osmanlı filotillası (1917)	305
Lut Gölü'ne götürülen bir Osmanlı motorbotu	305

EKONOMİ

Kudüs-i Şerif'e bağlı Halilürrahman'da yeni bulunan güherçile madeninin işletilmeye uygun olup olmadığının araştırılması	309
Kudüs-i Şerif ve civarında avâız ve sair vergilerin toplanmasına engel olan fesatçıların ele geçirilerek haklarından gelinmesi	310

Yafa iskelesinden geçerek ziyaret için Kudüs-i Şerif'e gidecek Hristiyan ve Yahudilerin beraberlerinde bulunup kendilerine ziyaretçi süsü veren ve yanlarında bulunan ticaret eşyası için gümrük vergisi ödemekten kaçınan tüccarlara meydan verilmemesi.....	311
Kudüs-i Şerif'te ortaya çıkarılarak numunesi gönderilen taşın, işe yarar kıymetli bir maden olduğu anlaşıldığından işlettirilmesinin faydalı olacağı	313
Kudüs-i Şerif civarında bulunan bazı havuzların temizlenmesi şartıyla vergiden muaf tutulan birkaç ailenin, bu hizmeti bıraktıklarından dolayı kendilerine yine vergi tahsis olunması.....	315
Kudüs-i Şerif'te mevcut ipek üretiminin teşvik edilmesi.....	316
Kudüs-i Şerif dâhilindeki Lût Gölü'nden tuz çıkarılması için imtiyaz verilmesine dair.....	317
Suriye ve Beyrut vilayetleri ile Kudüs-i Şerif Sancağı dâhilinde asfalt madeni arama ve işletme imtiyazının Hazine-i Hâssa'ya verilmesi	318
Yafa'da ticari amaçlı olmayan tefsir, hadis ve fıkıh gibi din ilimlerine ait kitapların gümrük vergisinden muaf tutulması	319
Haleb, Şam ve Kudüs-i Şerif şehirlerinde birer buz fabrikası inşâsı için Numân Ebû Şa'r Efendi'ye verilen imtiyâzın bir sene daha uzatılması.....	320
Kudüs-i Şerif'te bulunan buharlı değirmen için getirilen elektrik lambaları ile kablonun gümrükten geçirilmesine müsaade edilmesi.....	322
Kudüs-i Şerif Sancağı'nda bulunan Avce nehri üzerine kurulacak demir köprüünün Avrupa'ya sipariş olunan malzemelerinin gümrük vergisinden muaf tutulması	324
Kudüs-i Şerif bağlarının filoksera hastalığına maruz kalmasından ötürü Amerika'dan getirilen asma çubuklarıyla yenilenmesine ve bağlarını yenileyenlerin öşür ve vergiden muaf tutulmasına dair	326
Eriha Çiftliği'nin ziraata açılması, buraya kabul edilecek çiftçilerin durumu, bunların Yahudi olmaması gibi hususlara dair Kudüs mutasarrıfının raporu.....	328
Kudüs-i Şerif'te Sen Jan Cemiyeti'nin İngiliz şubesi tarafından fakir hastaların muayenesi için inşa edilen binaların vergiden muaf tutulmasına dâir	332
Kudüs-i Şerif'te bina vergisinin İstanbul'daki vergi miktarını geçmemek üzere idare ve belediye meclisleri tarafından takdir edilmesi	333
Kudüs-i Şerif'te "Filistin Ticaret Bankası" ismiyle bir Osmanlı anonim şirketi kurulması.....	335
Lût Gölü'nün suyunda bulunan brom ve iyot tuzlarından istifade hususunda Kalem gazetesi imtiyaz sahibi Salah Cimcoz ve ortaklarına yirmi beş sene müddetle imtiyaz verilmesi	336
"Kudüs Darü't-terhin Şirket-i Osmaniyesi" ve "Kudüs Ticaret ve Ziraat ve Sanayi Şirket-i Osmaniyesi" ünvanlarıyla Kudüs-i Şerif'te iki anonim şirketin kurulması	338
Yafa'daki portakal bahçelerinden alınan öşür hakkında	342
Merkezi Kudüs-i Şerif'te olmak üzere "Filistin İtibar-ı Emlak Bankası" ünvanı altında bir şirket teşkiline dâir	345
Bi'rüssebi civarında bir koyun sürüsü (1917).....	349
İsdud'da ambardan buğday çıkarılması (1900).....	349
Kudüs civarında bir çiftlik	350

Kudüs'te bir marangoz (1904)	350
Kudüs'te bir sığır pazarı	351
Kudüs'te ekmekçiler	351
Kudüs'te bir kuyumcu	352
Lut Gölü (Ölü Deniz)	352
Yafa civarında bir bahçe	353
Yafa'da portakal bahçeleri (1900)	353
Kudüs civarında çift süren bir çiftçi (1890-1900)	354
Hayfa'da bir hububat pazarı (1903)	354
Kudüs civarında bir buğday tarlası (1890-1900).....	355
Kudüs civarında bir çoban ve koyunları (1890-1900)	355
Kudüs'te bir kalaycı	356
Kudüs'te bir nalbant ustası.....	357
Kudüs civarında deve ile tarla süren çiftçiler (1890-1900).....	358
Kudüs civarında taşlık arazide bir buğday tarlası.....	358
Kudüs-i Şerif civarında bir çoban ve koyunları	359
Kudüs-i Şerif civarında bir çoban ve koyunları	359
Kudüs'te yün eğiren bir ihtiyar	360
Kudüs'te buğday ayıklayan bir genç	361
Kudüs-i Şerif'te bir sokak (1890-1900).....	362
Kudüs-i Şerif'te bir sucu (1890-1900).....	363
Kudüs'te el değirmeni çekenler	364
Lut Gölü kenarında atıyla bir adam (1890-1900).....	364
Lut Gölü'nden bir görünüş	365
Lut Gölü'nün kuzey kıyısında	365
Ölü Deniz	366
Taberiye Gölü (1900).....	366
Kudüs'te çömlekçi ve çarkı	367
Kudüs-i Şerif'te bir ayakkabı tamircisi (1890-1900).....	367

DÎNÎ ANLAŞMAZLIK

Kudüs-i Şerif'te Kamame Kilisesi ve sair yerlerde tasarruf hakkı eskiden beri Rumların elinde olduğu halde, hak iddia ederek kargaşalık çıkaran Ermeni taifesine engel olunması.....	371
Kudüs-i Şerif'te Rum, Ermeni, Kıbtî ve Süryanilerin müşterek mabedleri olan Hz. Meryem (r.anhâ)'nın kabrinde Katoliklerin de ibadet ve ayin yapmalarına ruhsat verildiğine dair.....	374
Kudüs-i Şerif'te bulunup Hristiyanların ziyaret yerlerinden olan Kamame Kilisesi'nin kubbesinin tamir edilmesi	377
Rumların Kamame Kilisesi'nin küçük kubbesine yerleştirdikleri haçın statükoyu ihlal ettiğine dair Fransa sefirinin şikâyeti	380
Kudüs-i Şerif'te Kubûr-ı Enbiyâ isimli yer hakkında Yahudiler ile Ruslar arasındaki anlaşmazlığın giderilmesi	384

Habeşistan'daki Müslümanlar için cami ve mescidler inşası ile Kudüs-i Şerif'te	
Habeşlilerin manastır meselesinin halledilmesi	385
Beytüllahm'de Rumlarla Latinler arasında geçiş hakkı ve aidiyet hususunda	
asırlardan beri süren çekişmenin giderildiğine dâir	390
Kudüs-i Şerif Rum Ortodoks halkının, rahiplerinin devlete karşı olan muhâlefet ve	
isyanlarına endişe ile baktıklarına ve bu şekil hareketlerini tamamen reddettiklerine dair	
Sadaret makamına gönderdikleri telgraf	392

HABERLEŞME

Beyrut'dan Ariş'e kadar yapılmış olan telgraf hattından bir kolun da Kudüs-i Şerif'e uzatılması.....	395
Kudüs'te açtığı şube ile devlet gelirlerinin azalmasına sebep olan Avusturya Postahanesi'nin	
faaliyetinin durdurulması	396
"Kudüs-i Şerif" ismiyle resmî bir gazete çıkarılmasının lüzumuna dâir	
Kudüs mutasarrıfının lâyihası	397
Yabancıların Osmanlı ülkesinde postahaneler açmalarının mahzurlarına ve Almanya'dan	
Yafa'daki Alman postahanesine gönderilen çantaların kabul ettirilmemesine dair	400
Kudüs-i Şerif'le Beytüllahm arasındaki telgraf hattının Halilürrahman'a kadar uzatılması ve	
orada bir telgraf ve posta merkezi açılması	402
Kudüs-i Şerif Sancağı'na bağlı Remle kasabasında bir telgraf ve posta merkezi tesisi.....	403
Kudüs-i Şerif Sancağı dâhilinde teşkil olunan Hafir kazasına uzatılacak telgraf hattı için	
gereken âlet ve edevâtın temini ile Bi'rüssebi' ve Hafir karakollarının inşaatının tamamlanması .	405
Karesi Sancağı'nın yazılışı Kudüs kelimesine benzediğinden ve bu da postaların	
karışmasına sebep olduğundan Kudüs isminin bundan sonra Kudüs-i Şerif olarak	
yazılması hakkında.....	406
Harp bölgeleriyle münasebeti olan telgraf hatlarının muhafazasına itina gösterilmesine dâir	407
Kudüs Mutasarrıfı Kazım Bey	408
Kudüs Mutasarrıfı Reşid Bey	408
Kudüs Mutasarrıfı Subhi Paşa	409
Kudüs-i Şerif Mebusu Hafız Saîd Bey	409
Kudüs-i Şerif Mebusu Rûhî el-Hâlidî Bey.....	410
Kudüs-i Şerif Mebusu Saîd el-Hüseynî Bey	410
Kudüs'ten umumi bir görünüş	411
Remle şehrinin uzaktan görünüşü (1900).....	411
Yafa'nın umumi görünüşü	412
Bi'rüssebi'de "Çöl" isimli gazetenin basımı (1917).....	412
Beytüllahm şehrinin umumi görünüşü (1912)	413
Kudüs civarında Karyetü'l-Mecdel (1890-1900)	413
Bi'rüssebi'nin umumi görünüşü (1917).....	414
Bir gravürde Halilürrahman.....	415

MUHTELİF

Kudüs-i Şerîf ve civarında meydana gelen çekirge istilâsı hakkında.....	419
Kudüs-i Şerîf'te bulunan definenin çıkarılmasına müsaade edilmesi	421
Kudüs-i Şerîf'te at yetiştiriciliğini geliştirmek amacıyla at yarışları tertib edilmesi hakkında	422
Kudüs-i Şerîf Sancağı'ndaki Masfara isimli arâzînin padişahın emlâki arasına alınması hakkında.....	423
Kudüs-i Şerîf ve civarında yok olmuş ormanların yeniden ihyâsı için livanın husûsi bütçesinden tahsisât ayrılması	424
İNDEKS (I.Cilt)	429
İNDEKS (II.Cilt)	443

İMAR